

PM – JÄMSTÄLLDHETSANALYS

ENSKEDE GÅRD 1:1

2018-10-09

COWI

COWI
ADRESS COWI AB
Skärgårdsgatan 1
Box 12076
402 41 Göteborg

TEL 010 850 10 00
FAX 010 850 10 10
WWW.cowi.se

PROJEKTNR.	DOKUMENTNR.				
109836	A109836-4-06-PM-001				
VERSION	UTGIVNINGSDATUM	BESKRIVNING	UTARBETAD	GRANSKAD	GODKÄND
2.0	2018-10-09	PM – Jämföringsanalys Enskede Gård 1:1	Camilla Pärnbäck, Jenny Secund, Åsa Landström, Stina Svärd	Jenny Secund	Camilla Pärnbäck

INNEHÅLL

Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte	6
Jämställd samhällsplanering	6
Metod och avgränsningar	8
Utgångspunkter	9
Detaljplanen	9
Nuläge	12
Konsekvensanalys	20
Bebyggelse och utemiljö	20
Förutsättningar för resande med gång, cykel och kollektiv- trafik	21
Service	21
Rekommendationer	22
Åtgärdsförslag	22
Fortsatt arbete	23
Källor	24

Bilagor: *Bilaga 1 Platsbesök*
 Bilaga 2 Sammanfattning av intervjuer –
 Jämställdhetsanalys

Inledning

Denna promemoria beskriver den jämställdhetsanalys som genomförts av COWI på uppdrag av Åkes Sundvall Byggnads AB under mars-september 2018, i syfte att beskriva och analysera detaljplanens påverkan på kvinnor och män, pojkar och flickors vardagsliv.

I promemorian beskrivs:

Figur 1 Flygfoto över området med föreslaget planområde grovt markerat med vitt linje.

Bakgrund

I december 2017 fick Åke Sundvall Byggnads AB tillsammans med Tham & Videgård arkitekter markanvisning för den del av Enskede Gård 1:1 som består av parkområdet Häradsdomaren.

En ny detaljplan är under framtagande, i syfte att möjliggöra en ny bostadsbebyggelse av cirka 70 bostäder och små fickparker i området. Som underlag till detaljplanen önskar Stockholm stad att en jämställdhetsanalys fram.

Syfte

Syftet med jämställdhetsanalysen är att analysera planerna för det nya detaljplaneområdet utifrån ett jämställdhetsperspektiv

Jämställdhetsanalysen utgår inte från en färdig detaljplan utan från det material som finns att tillgå i form av underlag till detaljplanen i september 2018. I den fortsatta texten kallas det material som studeras för *detaljplanen* för att underlätta läsandet.

Jämställdhetsanalysen behandlar hur kvinnor och män, pojkar och flickor som idag bor eller vistas i närområdet kan komma att påverkas av ett realiserande av detaljplanen. Särskild vikt har lagts på förslagets konsekvenser på vardagslivet.

Jämställd samhällsplanering

I en jämställd planering sätts fokus på att skapa likvärdiga förhållanden för kvinnor, män, pojkar och flickor. Grupperna kvinnor, män, pojkar och flickor är dock inte homogena. Inom grupperna kan människors förutsättningar skilja sig åt mer än mellan grupperna. Alla människor identifierar sig inte heller som kvinna eller man. Genom att utgå från ett jämställdhetsperspektiv i samhällsplaneringen kan vi synliggöra att människor har olika behov och planera därefter. Samtidigt är

det viktigt att vara medveten om att kön inte är den enda parametern man bör titta på för att skapa ett jämlikt samhälle.

De politiska mål som en jämställd samhällsplanering ska bidra till att nå är:

- > En jämställd fördelning av makt och inflytande
- > Ekonomisk jämställdhet
- > Jämna fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete
- > Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

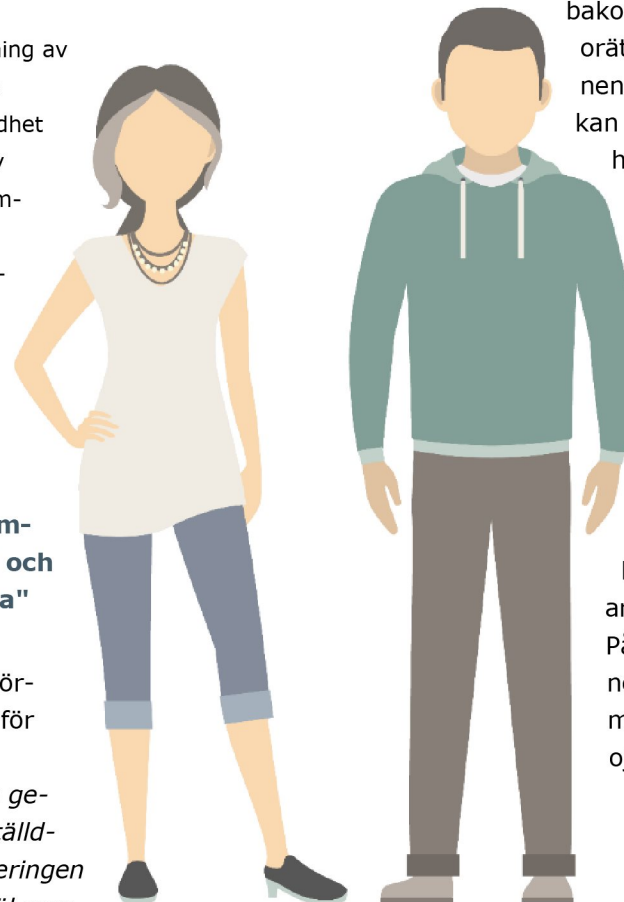
Stockholm stad jämställdhetspolitiska mål är:

"Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika"

I stadens budgettext förtydligas intentionerna för samhällsplaneringen.
"Stadsplaneringen ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. I planeringen av nya stadsdelar såväl som kompletteringsbebyggelse ska ett jämställdhetsperspektiv inkluderas och redovisas. Detta

innebär till exempel att i planeringen synliggöra och ta hänsyn till kvinnors resmönster samt att kartlägga och åtgärda otrygga områden i staden."

Den fysiska planeringen påverkar inte de bakomliggande orsakerna till de orättvisor som finns mellan könen. Den fysiska planeringen kan dock skapa bättre möjligheter utifrån de förutsättningar vi lever med idag. Exempelvis kan den fysiska planeringen inte påverka dagen köns-segregerade arbetsmarknaden i sig, men den kan bidra till att skapa lika möjligheter att nå arbetsmarknaden genom att förbättra möjligheterna att kombinera arbete, familjeliv och fritid. På så sätt kan samhällsplaneringen på sikt bidra till att minska ojämställdhet och ojämlikhet.

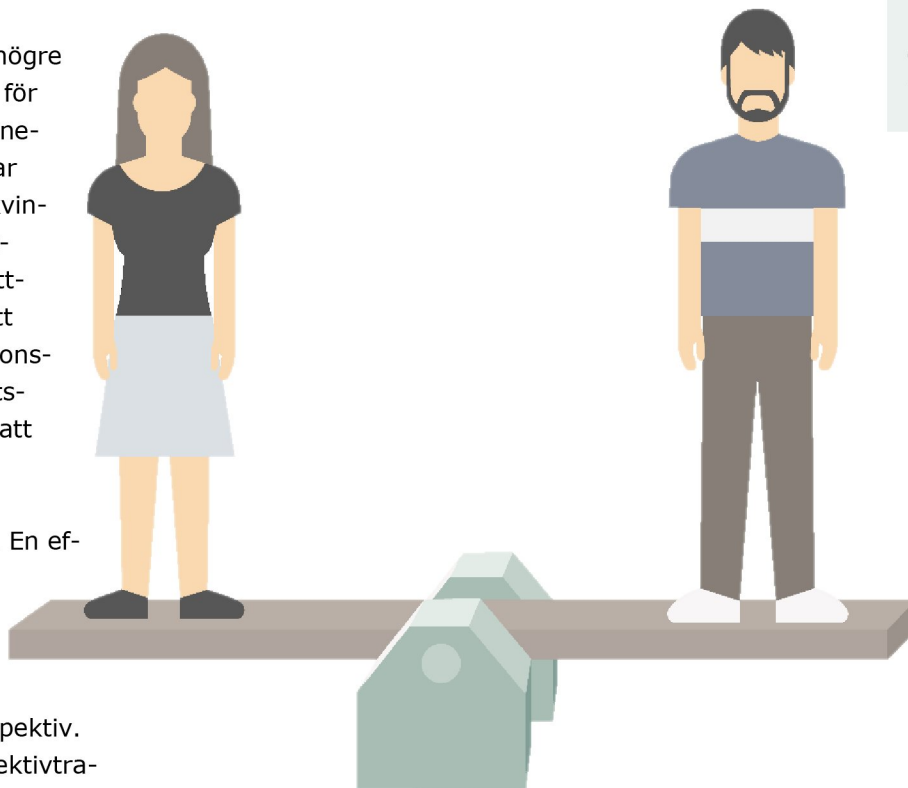

Studier har visat att kvinnor inte deltar i planeringen på samma villkor som män. Våra städer planeras, byggs och förvaltas idag i hög utsträckning av män. Det bor fler kvinnor än män i städerna och kvinnors gör generellt andra prioriteringar än män. För att planeringen ska utgå ifrån deras behov och intressen krävs aktiva åtgärder.

Idag är det fortfarande kvinnor som i högre utsträckning än män bär huvudansvar för hem och omsorg av barn. Samhällsplaneringen kan utifrån dessa förutsättningar skapa bättre levnadsförhållanden för kvinnor genom hur staden planeras. Funktionsuppdelade samhällen kräver förflyttningar, förflyttningar tar tid. Genom att skapa levande lokala centra och funktionsblandning av handel, service och arbetsplatser kan stadsplaneringen bidra till att livspusslen lättare går ihop.

Det samma gäller för kollektivtrafiken. En effektiv kollektivtrafik med goda residskvoter skapar en tillgänglighet till en bredare arbetsmarknad för fler, både utifrån ett ekonomiskt perspektiv och ett hem- och omsorgsperspektiv. Kvinnor åker i högre grad än män kollektivtrafik.

Kvinnor upplever också i betydligt högre utsträckning en utsatthet och en otrygghet i våra städer. Även här kan samhällsplaneringen bidra till att skapa tryggare och attraktiva miljöer för människor att vistas i.

Jämställdhet innebär att **kvinnor och män** är lika värda och har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Jämställdheten ska vara både *kvantitativ*, det vill säga att kvinnor och män ska delta i samma omfattning och *kvalitativ*, vilket innebär att både kvinnor och mäns kunskap, värderingar och erfarenheter ska tas till vara.

Jämlikhet innebär att **alla** människor är lika värda.

Metod och avgränsningar

Jämställdhetsanalysen har genomförts genom expertstudier av de förändrade förutsättningar som detaljplanen kan innebära ur ett jämställdhetsperspektiv. Det vill säga att det är COWIs experter som utifrån i iakttagelser och erfarenhet gjort bedömningar och rekommendationer beträffande åtgärder. Dessa bedömningar och rekommendationer baseras på studier av kartor och underlag från beställaren och Stockholms Stad, utdrag av olycksstatistik från STRADA samt intervjuer med representanter från stadsdelsförvaltning, arbetsgivare och boende i området. Två platsbesök har också genomförts, ett på dagtid och ett på kvällstid (se bilaga 1 Platsbesök).

Med utgångspunkt i att detaljplane-förslaget tar ett befintligt grönområde i anspråk för bostadsbyggande har fokus för analysen varit hur kvinnors och mäns, pojkars och flickors vardagsliv kan komma att förändras i och med detaljplanens förverkligande. Särskild vikt har lagts vid trygghet, säkerhet och tillgänglighet till en attraktiv boende- och utemiljö samt förutsättningar för gående och resande med cykel och kollektivtrafik. Även tillgången till ett rikt serviceutbud har i viss mån studerats.

En viktig utgångspunkt i arbetet har varit att visa på möjligheter till förbättringar. Därför har också en väsentlig del i de intervjuer som genomförts varit att efterfråga vilka behov som finns, vad som upplevs saknas idag och vad som önskas i samband med framtagningen av den nya detaljplanen (se bilaga 2 Sammanfattning av intervjuer).

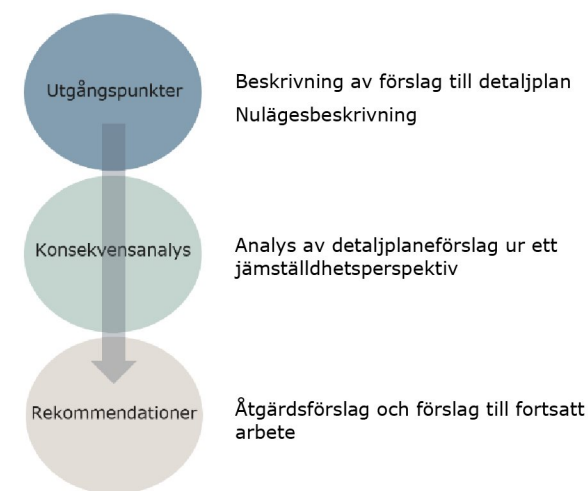

Konsekvensanalysen behandlar därför i första hand frågor kopplade till hur kvinnor och män, pojkar och flickor påverkas som detaljplanen kan styra, i andra hand frågor som på grund av detaljplanens tillkomst kan behöva åtgärdas i detaljplanens nära omgivning.

Då arbetet med konsekvensanalysen genomförs parallellt med övrigt arbete i detaljplane-processen är föreslagna åtgärder beskrivna i generella termer.

Utgångspunkten vid framtagning av åtgärder har dessutom varit att de ska komplettera befintliga regler och råd från Boverket m.fl.

Arbetsgång för barnkonsekvensanalysen:

Utgångspunkter

Detaljplanen

Detaljplaneområdet Enskede Gård 1.1. ligger i Gamla Enskede, i stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör, och består av Häradsdomaren, ett parkområde på 1,3 ha (se Figur 1, sidan 5).

Förslag till detaljplan

Förslaget till detaljplan syftar till att tillföra cirka 70 nya bostäder till området, i form av två flerbostadshus och fem parhus på den nuvarande gräsytan inom Häradsdomaren samt tillföra området en eller flera fickparker.

Utvecklingen av området är ett viktigt bidrag till Stockholms stads måluppfyllnad beträffande bostadsmålen och ett steg i att skapa ett större boendeunderlag för Sockenplans omvandling till ett lokalt centrum.

Den nya bebyggelsen

Förslaget innebär en kombination av nya flerbostadshus och parhus. Bostäderna ska upplåtas med bostadsrätt. De två flerbostadshusen har fyra våningsplan och rymmer både ettor, tvåor och fyror. Ettorna har en boarea på 35 kvadratmeter, de flesta tvåorna 66 kvadrat-

meter och fyror 94 kvadratmeter. Garage för de två flerbostadshusen är planerat under de båda byggnaderna, med in-/utfart vid den östra byggnadens gavel alternativt mellan de två flerbostadshusen. Entréerna vänder sig mot gatan i söder, utan någon egentlig förgårdsmark. Första våningen ligger dock en halvtrappa upp vilket ger viss avskildhet.

Taket är också utformat som en stor terrass för mer privat utevistelse och odlingsmöjligheter.

De fem parhusen har tre våningsplan och en boarea på 142 kvadratmeter. Entréerna ligger på gavlarna vilket ger distans från gatan. En smal yta för plantering eller liknande löper

Figur 2 Situationsplan med trafiklösning A, en av två alternativa trafiklösningar, Tham & Videgård, 2018-10-03

längs den södra fasaden som ansluter mot gatan. Den södra delen av tredje våningen utgörs av en takterrass.

Byggnadernas karaktär och materialitet är ännu inte helt definierad men utgångspunkten är att med hög kvalitet koppla an till befintliga byggnader i området. Flerbostadshuset föreslås utföras med ljust tegel längs bottenplan och ljus puts därest. Träpanel, i kromoxidgrön, föreslås till parhusen.

Utomhusmiljöerna

Förslaget uttalade ambition är att addera nya kvalitativa stadsrum genom ny bebyggelse och medveten markplanering.

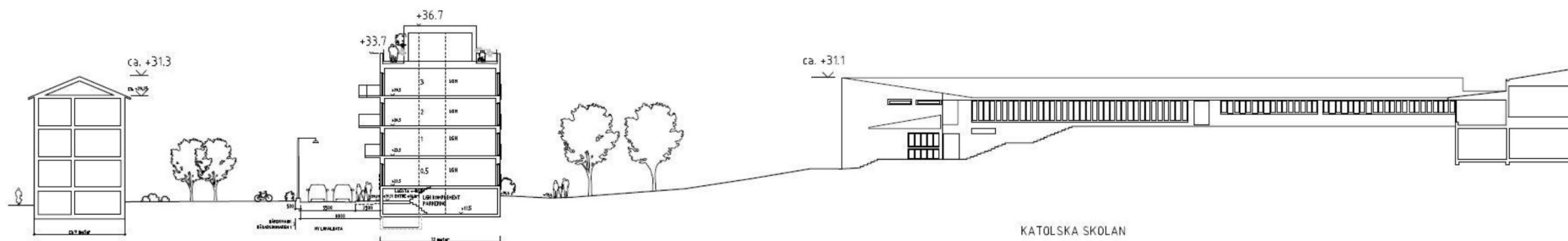
Flerbostadshuset tar en idag relativt plan, öppen gräsyta samt ett belyst gångstråk i anspråk. Den trädbevuxna slänten ovan, upp mot S:t Eriks katolska skola lämnas. Parhusen placeras på en plan, öppen gräsyta med ett upptrampat gångstråk.

Förslaget öppnar för ett antal nya publika rum, dels en central park-/torgyta mellan flerbostadshuset och parhusen, dels en fickpark/lekplats i öster samt lekytor i anslutning till den trädbevuxna slänten.

Utformningen och karaktären på den centrala parkytan som når ner till Sockenplan avgörs i stor utsträckning av hur trafiksituationen löses. Delvis gäller detsamma för stråket genom ytan, mellan Hemmansvägen och Sockengatan som idag består av en belyst gång- och cykelväg.

Parken i öster kommer endast kunna nås via den nya gatan då den, förutom i söder, gränsar mot tomtmark.

Vidare läggs även parhusen i öster på en plan gräsyta, som idag ligger som en allmänning mellan flerbostadshusens, till största del hårdgjorda, bakgårdar och villatomterna i norr. Den del av ytan som inte bebyggs eller utgörs av lokalgata kommer att bli privat, tillhörande parhusen.

Figur 3 Sektion, Tham & Videgård, 2018-10-03

Trafiklösningar

I samband med exploatering av Häradsdomaren behöver en ny lokalgata anläggas. Det finns två huvudalternativ för utformningen:

Alternativ A är en dubbelriktad lokalgata med anslutning för fordonstrafik mot Handelsvägen samt med en vändplats i väst mot Enskedevägen.

Alternativ B är en dubbelriktad genomgående lokalgata med anslutning för fordonstrafik mot Enskedevägen och Handelsvägen.

I båda alternativen planeras för en korsande gång- och cykelväg mellan kvarteren Häradsdomaren och Spenaten.

I planskissen (se Figur 2 sidan 9) finns alternativ A illustrerat och i beskrivs utformningsalternativ B i den västra delen, där alternativen skiljer sig åt.

Stockholms stads intention är att lokalgatan ska vara 8,5 meter bred med en gestaltning för vistelsevänlig karaktär och med en gångbana längs de nytillkomna husfasaderna. Lokalgatan planeras för en hastighet på 20-30 km/h.

Garageinfarterna till flerbostadshusen kommer förläggas mellan de två huskropparna. Parkeering för cyklar och bilparkering för rörelsehindrade samt mindre plantering planeras även på denna yta (se Figur 4).

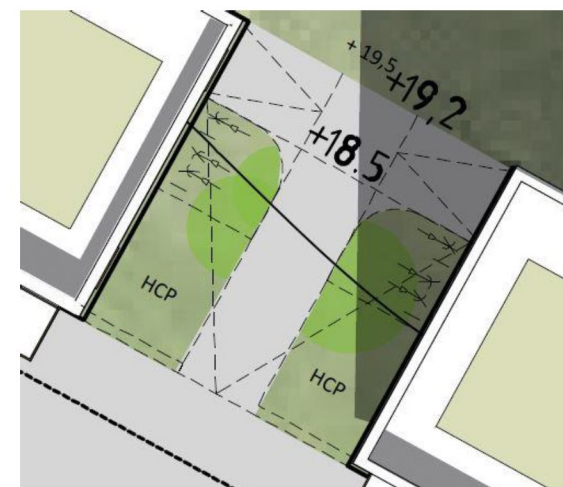
Oavsett alternativ kommer den stig som går tvärs över gräsytan i den östra delen av parkområdet att försvinna i och med den nya exploateringen. Diskussioner pågår om gångvägen i öst-västlig riktning genom Häradsdomarens parkområde, mellan gång- och cykelvägen Sockenvägen-Hemmansvägen och Enskedevägen ska ersättas eller inte (se Figur 6 sidan 12).

Service

Inom detaljplanen planeras inte för tillkommande servicefaciliteter för handel eller samhällsfunktioner.

Figur 4 Trafiklösning B, utfart mot Enskedevägen, Stockholms stad

Figur 5 Skiss över garageinfarter till flerbostadshusen, Tham & Videgård, 2018-10-03

Nuläge

Parkområdet Häradsdomaren är lokaliserat cirka 6 kilometers söder om Stockholms centrum i området Enskede Gård.

Området är beläget söder om de kulturhistoriska värdefulla byggnaderna och miljöerna S:t Eriks katolska skola och Gamla Enskede trädgårdsstad. Området ligger strax intill Sockenplan med dess tunnelbanestation och enklare servicefunktioner. Söder om området återfinns också Enskede idrottsplats (se Figur 7, sidan 13).

Attraktiv utemiljö

Ur ett socialt perspektiv, för människors välbefinnande är möjlighet till utevistelse och tillgång till kvalitativa friytor såsom parker och andra mötesplatser centralt.

Häradsdomaren är ett av de områden som inräknas i Enskedes friytor med sociala och kulturella värden. Området beskrivs som en grön oas och lekplats i Stockholms stads Sociotop-karta för Enskede-Årsta-Vantör.

Parkområdet Häradsdomaren beskrivs även väl i stadens parkplan för Enskede-Årsta-Vantör:

Figur 6 Häradsdomaren med omnejd

"Långsmalt och öppet parkrum med klippta gräsytor. Parkens norra långsida kantas av en höjdrygg med berg i dagen och täta bestånd av bland annat asp och björk. I övrigt omges parken av blandad bebyggelse och i gränsen mellan park- och fastighetsmark finns ofta häckar eller friväxande buskage. Sikten i parken är fri."

Asfalterade gång- och cykelvägar korsar parken i den västra delen medan den östra delen saknar anlagda gång- och cykelstråk. Här finns istället upptrampade stigar som vittnar om att parken används för passage. Från Enskedevägen är parken delvis skyddad av en större lind medan entréerna från Hemmansvägen och Sockenvägen är öppna.

I parkplanen beskrivs parken och bedöms ha sociala värden, där möjlighet till promenader och att sitta i solen ges. Parken anses dock vara ett anonymt parkrum utan tydlig funktion där entrén från Enskedevägen behöver öppnas upp för ökad sikt och trygghet och vegetationen längst höjdryggen bör förstärkas med brynväxter för att gynna den biologiska mångfalden.

Den trädbevuxna slänten används i större utsträckning än den öppna gräsytan. I intervjuer framkom att ytan används mycket av både barn och unga.

Figur 7 Häradshuset och närområdet

Vidare finns det ett flertal andra mycket uppskattade parker och lekplatser i Häradsdomarens närhet. Nedan följer en enkel beskrivning av de park- och friluftsområden som nås inom en radie av 500 meter från Häradsdomaren, med stöd från Stockholm stads parkplan för Enskede – Årsta – Vantör. I Figur 7, sidan 13, finns de nedan kursiverade markerade.

- > Norr om detaljplaneområdet nås kvartersparken *Plantanparken* och norr därom naturparken/friluftsområdet *Frötallen*. Platanparkens lekplats är omtyckt och välanvänd större lekplats som erbjuder lek för yngre barn.
- > Något mer i nordväst finns naturparken/friluftsområdet Enskedeberget, Föreningsberget och Parkstråk Enskedehöjden till vilket kvartersparken *Enskedeparken* ansluter vid mitten av området.
- > Nästan helt rakt väster om Häradsdomaren finns vidare kvartersparken *Vårflodsparken* som har ett stort upptagningsområde och är ett populärt besöksmål. Här finns möjlighet till många former av utomhusaktiviteter. Söder om breder naturparken/friluftsområdet Hemslogen och Gideåparken ut sig.

- > Vid korsningen Enskedevägen och Sockenvägen ligger *Sockenplan*. Platsen består av tre stycken parktorg i anslutning till en cirkulationsplats.

För att ta sig till dessa områden från Häradsdomaren behöver åtminstone en större väg korsas samt för merparten, dock planskilt, spårområdet.

Enligt den så kallade Alviksmodellen bör det vara maximalt 500 meter från varje fastighet till både en aktivitetspark (minst 10 000 kvm) och en större lekplats (minst 1000 kvm).

Undantaget spårområdet, gäller detsamma för parkerna och lekplatserna väster om detaljplaneområdet.

- > Kvartersparken *Margaretaparken* är mycket uppskattad och välbesökt och vänder sig till olika målgrupper och har flera olika kvaliteter. Det finns en mindre lekplats för yngre barn och ibland används parken för idrottsevenemang av närliggande skolor och som evenemangsplats för teatrar.

- > Nedanför Margaretaparken ligger naturparken/friluftsområdet *Svedmyraskogen* som har ett stort upptagningsområde samtidigt som den uppfattas som något otillgänglig.
- > Naturparken/friluftsområdet *Kyrkovärden* mellan Svedmyraskogen och Hemslogen utgörs av en skogsbeklädd höjd. "I området ligger en scoutstuga, som också används som förskola, och i anslutning till stugan finns öppna grusade ytor för fri lek, samling och grillning. Här ligger också en inhägnad naturlekplats för yngre barn".

Med en radie på ytterligare drygt 100 meter nås *Triangelparken*, som omnämns i intervjuerna. Det är en kvarterspark som främst erbjuder lekmöjligheter men också stora uppvuxna träd som ramar in platsen.

Trygghet och säkerhet

Det finns inga indikationer på att något sticker ut vad gäller trygghet och säkerhet i området. Stadsdelen får generellt in anmälningar om att människor känner sig otrygga på gång- och cykelvägarna genom parkerna, men inte för området kring Häradsdomaren. Det är ett öppet område med mycket folk i rörelse.

I 2017 års trygghetsmätning i Stockholm går det att utläsa att antalet polisanmälningar av

brott i form av skadegörelse i form av klotter och graffiti är betydligt högre i stadsdelen än i staden totalt sett. Stöld ur fordon och i bostäder ligger också något högre än i Stockholm totalt sett medans stöld från person ligger lågt. Sexualbrott ligger på samma nivå som i staden totalt sett.

Oron för att bli utsatt för olika former av brott och hot ligger enligt trygghetsmätningen i de flesta fall i nivå med snittet för hela Stockholm, eller något under. Kvinnor i Stockholm

är generellt mer oroad än män och då speciellt beträffande att utsättas för sexuella trakasserier eller våldtäkt utanför hemmet. I Enskede utmärker sig oron bland kvinnor framför allt genom att fler kvinnor är oroliga för våldtäkt utanför hemmet än totalt sett i staden. De är också mer oroliga för att vistas på vissa platser i sitt bostadshus eller dess närhet. Både kvinnor och män, men kvinnor i högre grad, upplever också att det finns problem med mörka områden och dålig belysning i området.

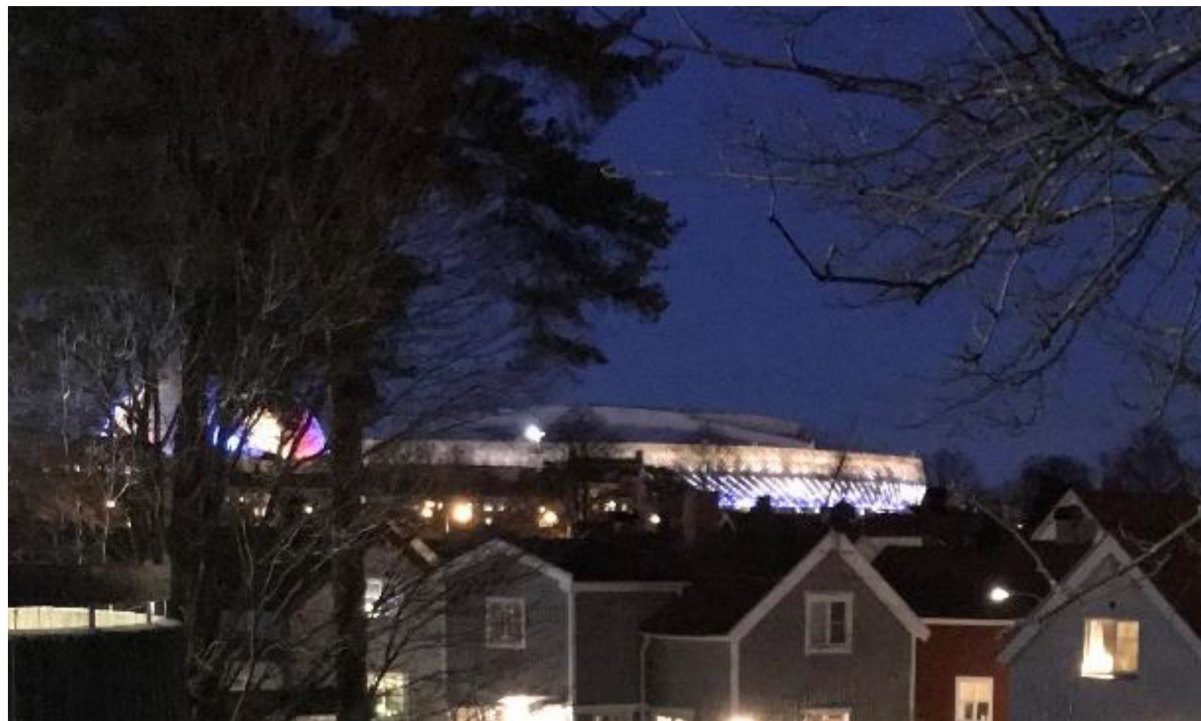

Närhet till service, handel och skolverksamhet

Vid Sockenplan, cirka 150 meter från den nya bebyggelsen, finns enklare service i form av livsmedelsbutik, restauranger, bageri, smörgåsbutik, cykelhandel, färghandel och skönhetsalonger samt idrottsanläggningen Enske Idrottsplats.

I nära anslutning till detaljplaneområdet finns en förskola och flera grundskolor. En gymnasieskola finns också i närområdet.

Området ligger på gång- och cykelavstånd från evenemangsområdet med Tele 2 arena och Globen (1,5-2 kilometer), där det utöver sport- och konsertarenorna också återfinns ett stort utbud av butiker och restauranger. Området runt Tele 2 arena är under stark exploatering. Även i området runt Sockenplan pågår fler projekt än det för Häradsdomaren, vilket på sikt kan innebära ett ökat utbud, i och med en ökad befolkning i närområdet.

Figur 8 Vy från Häradsdomaren mot Globen och Tele 2 Arena. Platsbesök 2018-03-26)

Förutsättningar för resande med gång, cykel och kollektivtrafik

Det finns bra förutsättningar att cykelpendla och pendla med kollektivtrafik från och till området, som ligger på ett nära centrala Stockholm.

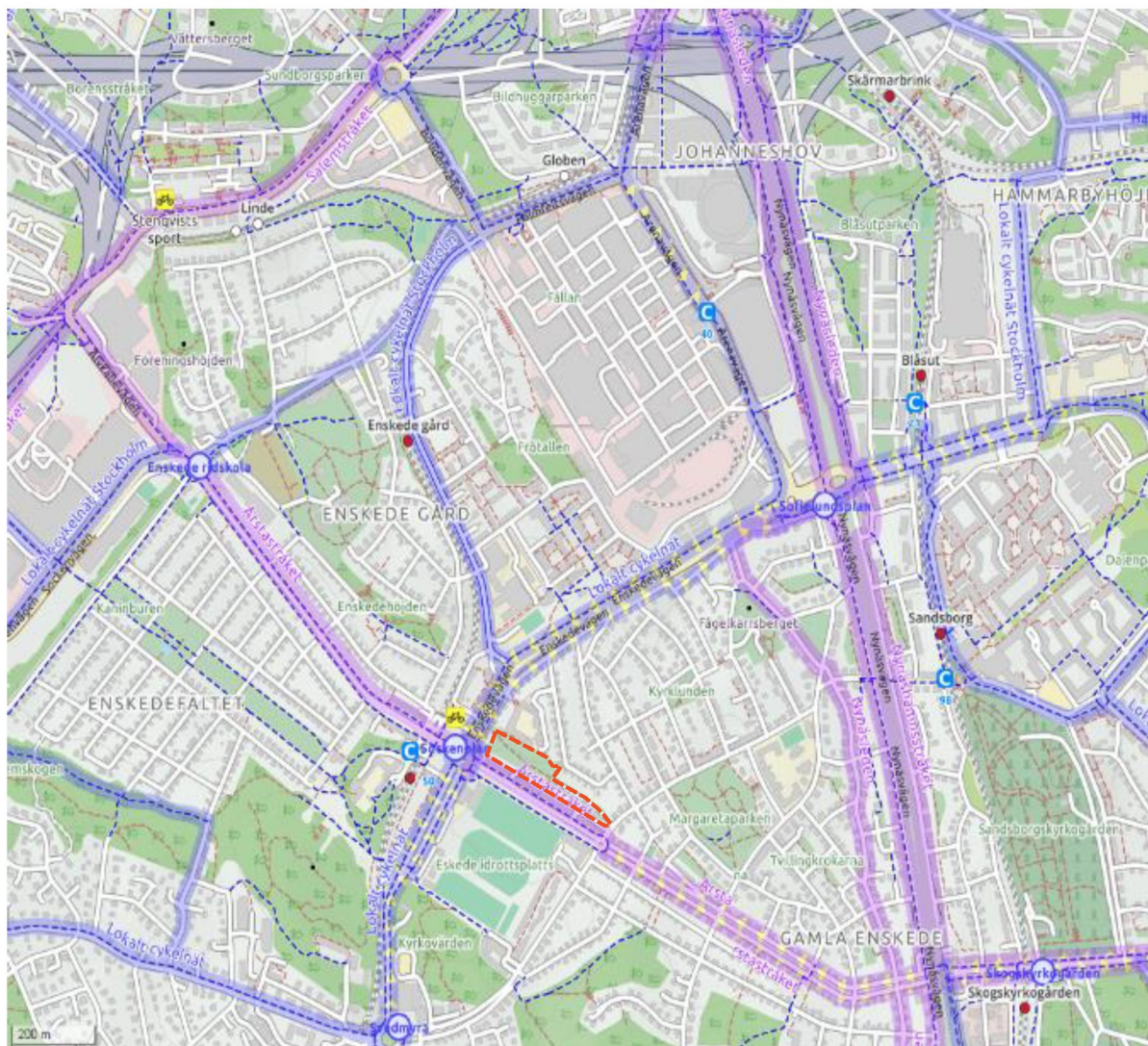
Många arbetspendlar med kollektivtrafik och det finns även flitiga cykelpedaler i området. En hel del åker bil, framförallt de som arbetar lite längre bort eller i närområdet.

Gång och cykel

Planområdet ligger strategiskt sett väl till ur ett cykelpendlingsperspektiv med kopplingar till flera större cykelstråk på ömse sidor om Enskedevägen och Sockenvägen.

Längs med Sockenvägen går ett av stadens pendlingsstråk för cykel med separerad cykelbana i god standard. Parallellt med Enskedevägen går ett huvudcykelstråk, dock delvis i blandtrafik (se Figur 9).

Många barn går och cyklar till skolan. Sockenvägen upplevs dock inte som trafiksäker på grund av upplevt höga hastigheter. Gång- och cykelpassagera över de trafikerade vägarna är, med ett undantag vid Enskedevägen närmast Sockenplan, hastighetssäkrade.

Figur 9 Cykelkarta för södra Stockholm. Källa: www.openstreetmap.se 2018-04-16. Detaljplaneområdet är markerat med **röd streckad linje**.

Oron kan göra att föräldrar väljer att inte låta sina barn gå själva till skolan. Det kan innebära att fler skjutsas i bil, men även att föräldrar följer barnen till skolan på väg till tunnelbanan.

Kollektivtrafik

Närheten till kollektivtrafik är i området mycket god, särskilt i Häradsdomarens norra del.

Sockenplans Tunnelbanestation ligger 200-500 meter från planområdet, stationen trafikeras av tunnelbanelinje 19 samt busslinje 163 och 195. Restiden från Sockenplan till T-centralen är 15 minuter med tunnelbana

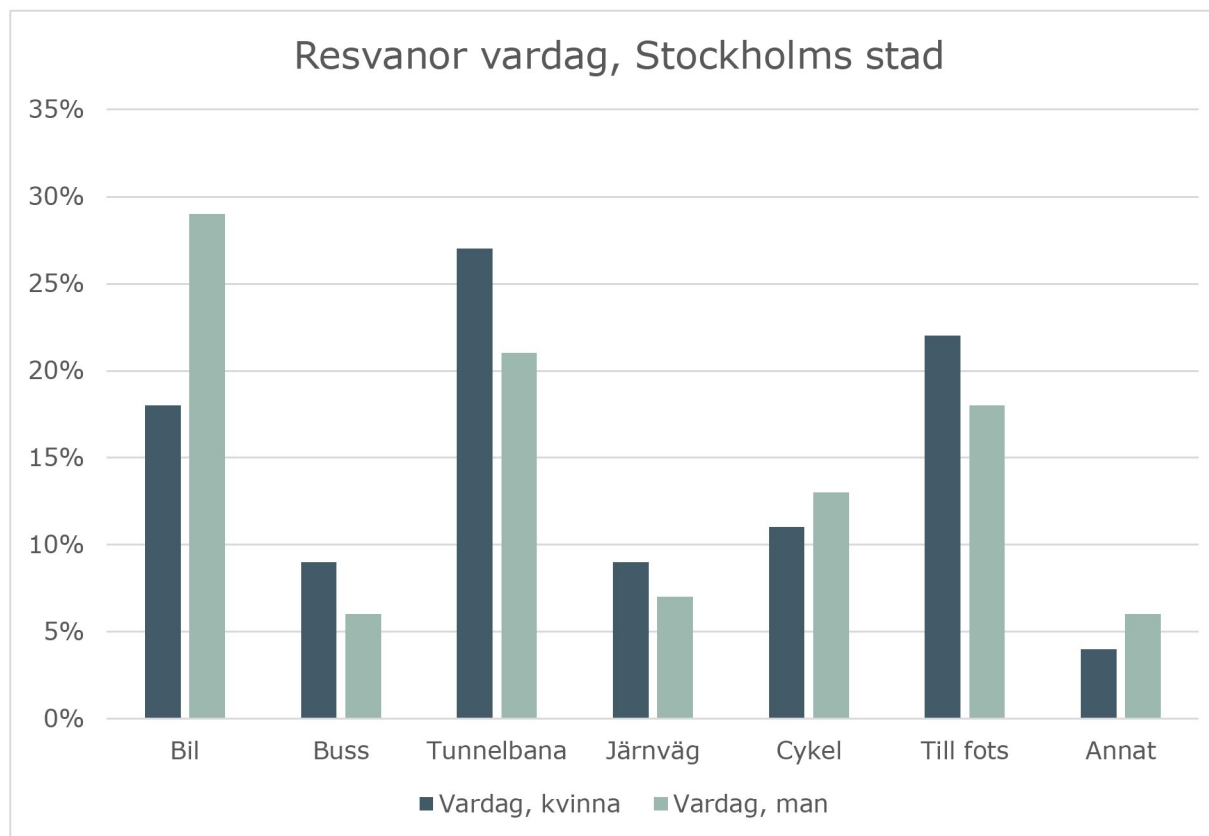
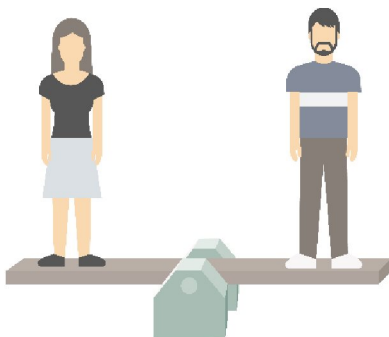
Goda möjligheter till byten finns också på Gullmarsplan, 6 minuters restid från Sockenplan.

Figur 10 Tunnelbanestation Sockenplan, perrong, platsbesök 2018-03-26

Resvanor

Vid analys av Resvanor i Stockholms län 2015, framarbetad på uppdrag av Trafikförvaltningen, framkommer att det finns en skillnad i resmönster mellan kvinnor och män. Män åker bil i större utsträckning medan kvinnor är överrepresenterade i kollektiva färdmedel; buss, tunnelbana och järnväg. Män cyklar i något större utsträckning medan kvinnor oftare går till fots, se tabell nedan.

Figur 11 Skillnad i resvanor mellan kvinnor och män i Stockholms stad 2015. Statistiken är hämtad ur Resvanor i Stockholms län 2015, Trafikförvaltningen Stockholms läns landsting.

Konsekvensanalys

Bebyggelse och utemiljö

Exploateringen av Häradsdomaren innebär att en större grön yta, på över 1 ha, i stort sett försvinner från området. Möjlighet för allmänheten att nyttja ytan går förlorad i och med att större delen av grösyterna tas i anspråk.

I närområdet kommer det även efter att Häradsdomaren har bebyggt finnas ett gott utbud av parker, lekplatser och grönområden. I det absoluta närområdet saknas dock lekplatser för yngre barn. Utifrån ett jämställdhetsperspektiv är det viktigt att tillföra de i detaljplaneförslaget påtänkta fickparkernas lekytor. Nära tillgång till lekytor för yngre barn kan underlätta livspusslet för föräldrar, vilket gynnar kvinnor.

Den studie som genomfördes kring vad barn, unga och vuxna i Stockholm efterfrågar beträffande rekreations-anläggningar visar att män och pojkar i alla åldrar i första hand efterfrågar fotbollsplaner. Bland kvinnor och flickor är det som efterfrågas mer differentierat. Väl utformade fickparker skulle därför kunna vara ett positivt komplement till Enske Idrottsplats, utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Grönska och vegetation stimulerar

enligt Boverket och Movium även till lek mellan flickor och pojkar. Det har i undersökningar visat sig att vegetationsytor är könsneutralt kodade.

Den publika ytan kommer genom tillkomsten av den nya bebyggelsen att smalnas av. Ytan kan på grund av detta upplevas som mindre offentlig, och därmed inte kännas inbjudande att använda. En medveten utformning med tydliga entréer och gång- och cykelvägar in till och igenom grönytorna är därför viktig.

Då huskropparna kan minska överblickbarheten för de som vistas i parkrummen är det också viktigt att i utformningen av utemiljön främja sammanhållna ytor med goda siktlinjer. Att även medvetet skapa en ökad synlighet genom fönsterplacering och entréutformning är positivt. Exempelvis kan den tillkommande bebyggelsen göra upplevelsen att passera det nord-sydliga gång- och cykelstråket kvällstid tryggare.

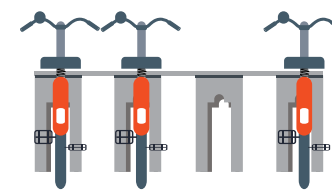
Belysta gång- och cykelstråk är främst en trafiksäkerhetsåtgärd. Genom en god belysning av entré och fasader, växtlighet och gestaltningselement i fickparkerna kan ljussättningen även bidra till ökad säkerhet och trygghet.

Trygghet skapas genom tillit, tillit skapas genom möten. För att undvika en "vi och de"-mentalitet behöver man skaffa nät av vänner,

bekanta och bekantas bekanta; det räcker inte med att skaffa sig vänner.

Utifrån detaljplaneförslaget vill vi här lyfta vikten av att de boende i de nya fastigheterna, såväl barn som vuxna, lockas ut ur husen för att möta övriga boende i närområdet. För det krävs attraktiva offentliga rum, med funktioner och värden som inte husens egna takterrasser kan tillgodose. Här finns således ytterligare en funktion för fickparkerna att fylla. Fickparkerna kan med fördel befolkas genom aktiviteter av olika slag, förslagsvis i Stadsdelsförvaltningen och/eller Kultur & Fritids regi. Aktiviteter som yoga, qigong, dans, äventyrslek med mera.

Att den nya bebyggelsen tillför området bostäder i varierande storlek och därmed varierande prisklasser ses som positivt ur ett jämställdhetsperspektiv.

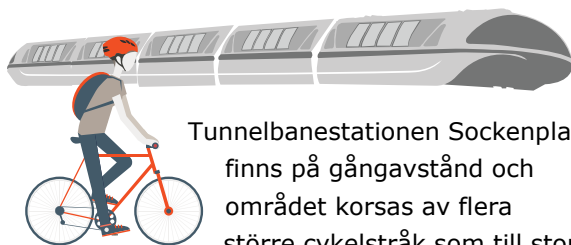

Den tillkommande bostadsbebyggelsen inom detaljplanområdet bör, för att skapa bättre förutsättningar för resor med cykel, ha kvalitativa cykelparkeringar för både boende och besökande. Parkeringen bör vara placerad nära entré, inte vara undanskymd för god trygghet, ha god belysning, möjlighet till fastlåsning i ram och vara väderskyddade.

Infart till parkeringsgarage kommer att ske mellan huskropparna. I nuvarande förslag finns även parkering för rörelsehindrade, cykelparkering och planteringar på denna yta (se Figur 4, sidan 11). Det kan upplevas som otryggt att gå in och ut genom garageinfarten med sin cykel, om huskroppar, växtlighet och fordon begränsar siktförhållandena, speciellt kvällstid. Entréer till cykelgaragen skulle med fördel vara separerad från biltrafiken, förslagsvis med placering mot lokalgatan.

Förutsättningar för resande med gång, cykel och kollektivtrafik

Häradsdomaren är lokaliserat i ett område med mycket goda förutsättningar att ta sig fram som gående, cyklist och kollektivtrafikresenär.

Tunnelbanestationen Sockenplan finns på gångavstånd och området korsas av flera större cykelstråk som till stor del också är separerade från motorfordonstrafik. Det är mycket positivt ur ett jämställdhetsperspektiv då en exploatering i kollektivtrafiknära områden skapar förutsättningar att

nå en bredare arbetsmarknad och fler fritidsaktiviteter även för de som saknar tillgång till bil.

Den goda försörjningen beträffande cykelstråk i närområdet är även det positivt ur ett jämställdhetsperspektiv. Med tanke på områdets lokalisering endast sex kilometer från Stockholms innerstad skapar det ökade möjligheter att transportera sig på annat sätt än med egen bil.

För äldre barn och unga innebär de goda förutsättningarna att ta sig fram med andra transportmedel än bil en rörelsefrihet, som för dem är mycket viktig. Utifrån ett jämställdhetsperspektiv skapar det också bättre möjlighet för deras föräldrar att få ihop livspusslet.

På samma sätt kan den relativt stora mängden trafik på Enskedevägen, begränsa barns rörelsefrihet och därmed göra dem mer beroende av sina föräldrar i resanden. Det samma gäller i och med att möjligheten att ta sig trafikseparerat genom Häradsdomaren försvinner helt eller delvis i och med detaljplaneförslaget. Hur möjligheterna att ta sig fram på ett trafiksäkert och tryggt sätt i området, och framför allt på och i anslutning till den nya lokalgatan, är ur detta perspektiv betydelsefullt. (se Barnkonsekvensanalys Enskede gård 1:1, förslag till åtgärder ur ett barnperspektiv).

Vid anläggning av nya gång- och cykelvägar genom områdets grönytor är det speciellt viktigt, ur ett trygghets- och säkerhetsperspektiv, att aktivt arbeta för att skapa god överblickbarhet och synlighet genom gestaltning och ljussättning, då parkrummen är smalare och siktlinjerna kan begränsas av nytillkommen bebyggelse och växtlighet.

Service

Tillskottet av nya bostäder som det planeras för innebär ett utökat underlag för handel i närområdet. Tillskottet skapar också ett ökat behov av samhällsservice, som vårdinrättningar, förskola, skola och vård. Utifrån ett jämställdhetsperspektiv är ett utökat serviceutbud i närområdet till bostaden positivt. Det kan underlätta i vardagen.

Rekommendationer

Åtgärdsförslag

Nedan återfinns åtgärdsförslag för färdigställandet av detaljplanen beträffande *bebyggelse och utemiljö* och *förutsättningar för resande med gång, cykel och kollektiv* kopplat till analysen av föreslaget. Inga särskilda rekommendationer har getts beträffande *service* då detaljplaneförslaget inte innefattar sådana faciliteter.

Bebyggelse och utemiljö

- > Skapa goda siktlinjer och överblickbarhet genom utformning av bebyggelse och utemiljö för en ökad trygghet.
- > Utifrån ett trygghets- och säkerhetsperspektiv är det lämpligt att entréerna till flerbostadshusen inte ansluter direkt mot trottoaren. Förslagsvis kan entréerna vara indragna eller glasade för att skapa sikttrianglar.
- > Skapa utåtblickande fasader, som öppnar upp sig mot omgivningen.
- > Skapa tydliga entréer och stråk genom fickparkerna, för att fickparkerna ska inbjudas till vistelse. Utforma fickparkerna i

området för att attrahera olika grupper och åldrar. Detta för att skapa möten människor emellan och en ökad trygghet.

- > Skapa plats för lekyta för yngre barn, då sådana saknas i närområdet. Skapa också trygga och trafiksäkra passager från den nya bebyggelsen ut till parkmiljöerna. Möjlighet till trygg och säker vistelse för barn i närområdet underlättar livspusslet för föräldrar. (se Barnkonsekvensanalys för Enskede gård 1:1).
- > Se över belysning av fasader, garage och entréer för ökad trygghet och säkerhet.

Förutsättningar för resande med gång, cykel och kollektivtrafik

- > Anlägg trafiksäkra gång- och cykelstråk med god överblickbarhet och synlighet, i området och dess närområde för att skapa förutsättningar för barn att på egen hand ta sig fram i trafikmiljön. Det underlättar för föräldrarnas livspussel, och framför allt för kvinnornas (se vidare i Barnkonsekvensanalys för Enskede gård 1:1, för detaljerade förslag till åtgärder).
- > Anlägg trygg och säker cykelparkering för boende i flerbostadshusen, så väl inomhus som utomhus.

- > Se över möjligheten till separerade ingångar till cykelgarage. Förslagsvis med indragen och glasad entré mot lokalgatan för ökad trygghet.
- > Se över om utformningsförslaget för garageinfarterna till flerbostadshusen utifrån:
 - > plantering av växtlighet då växtligheten kan minska överblickbarhet och synlighet, vilket kan bidra till minskad säkerhet och en ökad upplevelse av otrygghet. Förslagsvis kan planteringar utgöras av vertikal växtlighet mellan huskropparna.
 - > cykelparkeringen. Säkerställ att parkeringen är trygg och säker genom god överblickbarhet. Det ska vara enkelt och bekvämt att komma in i och ut från cykelparkeringen, detta gäller både för inomhus- och utomhusparkeringen. Viktigt är att undvika dolda hörn med dålig sikt vilket kan skapa otrygghet. Siktlinjer motsvarande de som anges för trafiksäkra utfarter är en god riktlinje i sammanhanget. Det vill säga att inga hinder högre än 70 centimeter ska finnas från gångbanan och 2,5 meter fram till parkering samt från utfart och 2,5 meter åt sidorna.

Fortsatt arbete

I det fortsatta arbetet med utvecklingen av området utifrån detaljplaneförslaget Häradsdomaren rekommenderar vi att:

- > särskilda insatser genomförs för att involvera kvinnor i samrådsprocessen, då dessa vanligen är underrepresenterade.
- > Stadsdelsförvaltningen och/eller Kultur & Fritid utifrån dialog med boende planerar för och bjuder in till vistelse i fickparkerna genom olika former av aktiviteter.
- > så kallade gröna parkeringstal tillämpas för flerbostadshusen. Det vill säga en nedjustering av det projektspecifika parkeringstalet genom att införande av mobilitetstjänster. Dessa kan innefatta åtgärder för att främja cyklande och ett ökat kollektivtrafikresande samt att uppmuntra ett samutnyttjande av bil genom exempelvis bilpool. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det positivt att alternativa färdmedel till bil premieras då resvanor skiljer sig åt mellan män och kvinnor.

Källor

Boverket och Movium, *Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö*, 2015

Boverket, Vidga vyerna, *Planeringsmetoder för trygghet och jämställdhet*, 2010

Stockholms stad, *Parkplan Enskede-Årsta-Vantör Del 1 Strategier för utveckling av parker och naturområden*, 2016

Stockholms stad, *Parkplan Enskede-Årsta-Vantör Del 2 Beskrivning park för park och naturområden*, 2016

Stockholms stad, *Planeringsunderlag jämställdhet Södermalm och Mellersta söderort*, 2016

Stockholms stad, *Startpromemoria för planläggning av del av Enskede Gård 1:1 vid Sockenplan, i stadsdelen Gamla Enskede (ca 70 bostäder)*, Dnr 2017-09908, 2017

Stockholms stad, *Sociotopkarta för Enskede-Årsta-Vantör*, 2004
Stockholm stad, *Trygghet i Stockholm 2017 – Resultat från Stockholms stads trygghetsmätning för män och kvinnor*

Stockholm stad, *Trygghet i Enskede-Årsta-Vantör 2017 – Resultat från Stockholms stads trygghetsmätning*

Stockholm stad, *Vilka idrotts-, motions- och rekreationsanläggningar vill Stockholms stads invånare att staden ska satsa på? - En resultatredovisning bland mellanstadie-, högstadie- och gymnasieelever samt vuxna i Stockholms stad*, 2015

SKL, *Fem olika sätt att arbeta för ökad trygghet och säkerhet - Erfarenheter från fyra kommuner och ett landsting*, 2009

Wide och Hudson, *Den jämställda staden, Om jämställdhet och delaktighet i stadsplaneringen*, 2008

COWI, *Platsbesök 2017-03-05 och 2018-03-26 (Bilaga 1)*

COWI, *Intervjuer med representanter från stadsdel, skola och boende, sammanfattning utifrån ett jämställdhetsperspektiv mars-april 2018 (Bilaga 2)*

Bilaga 1 Platsbesök

Häradsdomare

Vid besök på plats i Häradsdomaren framträder bilden av det anonyma parkområde som beskrivs i parkplan för Enskede-Årsta-Vantör.

Våra besök ger oss förvisso en bild av ett anonymt parkområde, men även en kvarterspark med möjligheter för barn att visas i ett något större grönområde, i närområdet. Här kan de leka och spela bollspel på den stora grönytan, sitta i solen, ha picknick och åka pulka i slutningen ner från S:t Eriks katolska skola.

Vid platsbesök kl. 14.30-15.30 en måndag i början av mars, syns barn som på egen hand eller i sällskap av vuxna använder gångvägarna i parken för att ta sig mellan olika målpunkter, inte minst från den närliggande S:t Eriks katolska skola ner mot Sockenplan, men det finns också tecken på att backen från skolan ner mot parken används för pulkaåkning ①.

Platsen är öppen, siktlinjerna goda och möjligheten att tryggt och säkert ta sig genom parken med synlighet från bostäder i området är goda. Genom parken löper en friliggande gång- och cykelväg mellan Sockenvägen och Hemmansvägen ② samt en gångväg västerut från denna mot Enskedevägen och södra entrén till S:t Eriks katolska skola ③. Det finns också en upptrampad stig i östlig riktning, mot Handelsvägen. ④

Figur 1 Häradsdomaren

*Häradsdomaren, platsbesök
2018-03-05*

Figur 2 Friliggande gång- och cykelväg mellan Hemmansvägen och Sockenvägen (vy från Norr)

Figur 3 Gångväg mellan Enskedevägen och gång- och cykelvägen Sockenvägen-Hemmansvägen (vy från Öst)

Figur 4 Gångväg mellan Enskedevägen och gång- och cykelvägen Sockenvägen-Hemmansvägen, samt gångväg upp mot S:t Eriks katolska skola (vy från Väst)

Figur 5 Häradsdomaren sett från Öster, gräsyta med stig

Vid vårt andra platsbesök kl. 20.00-21.00 en måndag i slutet av mars kan vi konstatera att gång- och cykelvägarna är väl upplysta vilket skapar trygghet och visuell ledning kvällstid samt förebygger fallolyckor. Den del av parken som upplevs undanskymd är passagen och gångvägen mellan S:t Eriks katolska skola och trädpartiet i slutningen ned mot gräsytan (se *Figur 4* och *Figur 9*). Vid vårt besök konstaterar vi att passagen, som knyter an mot skolans entré mot parken, är väl upplyst men att den troligen sommartid kan ligga dold bakom trädskronornas bladverk. Belysning från omkringliggande fastighet och verksamheter skapar goda siktförhållanden i övriga delar av parken även på kvällstid (se *Figur 10*).

Närområdet

Vid platsbesöken studerades även Häradsdomarens absoluta närområde beträffande utemiljö, service och möjligheter att ta sig till och från området. De delar av närområdet som studerades innefattade Sockenvägen, Enskedevägen och Sockenplan.

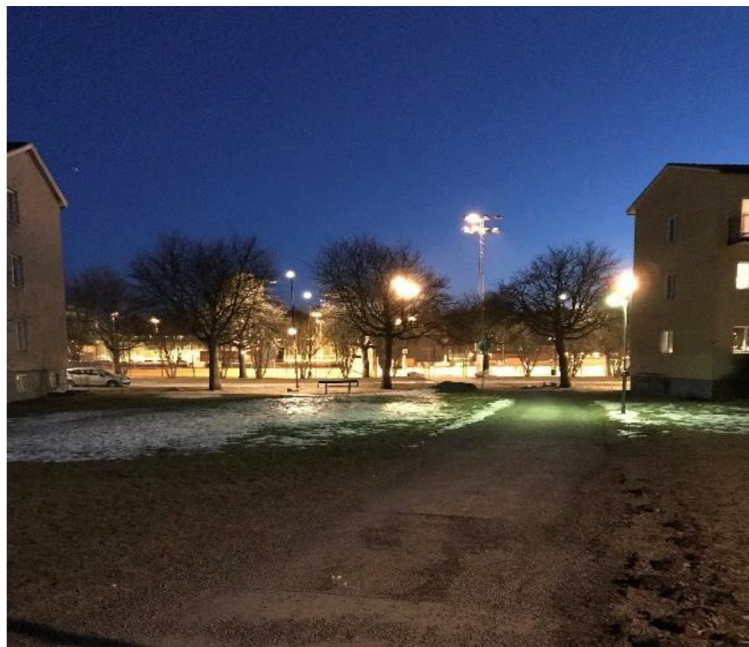
Närområdet ger ett grönt intryck. Sockenvägen kantas av en trädallé och på mittremsan mellan körfälten växer uppstammade buskar. De senare kan till viss del begränsa siktlinjerna och överblickbarheten, främst under sommarhalvåret, för såväl oskyddade trafikanter som bilister.

Sockenplans centrala grönområden med låga trädskronor tillsammans med medelhöga buskar och kuperad terräng kan framförallt under sommartid skapa dålig överblickbarhet. Platsen saknar tydlig karaktär och upplevs som något oomhändertagen. Runt Sockenplan finns ett antal restauranger, bageri och smörgåsbutik, skönhetssalonger, cykelaffär, färgaffär, matvarubutik samt skolorna Kunskaps-skolan och Enskedefältets skola samt Enskede Idrottspark.

Vid vårt platsbesök på kvällstid var få personer i rörelse i närområdet. Vi såg någon rasta en hund, ett fotbollslag träna på Enskede Idrottsplats och några tonårstjejer gå genom Häradsdomaren längs den upplysta gång- och cykelbanan, i nord-sydlig riktning. Vi stannade och ställde frågan om de upplever sig trygga eller otrygga i parken till tjejjerna. De svarade att här känner man sig ganska trygg – här känner man många människor. När man är ute och går på kvällen tänker man sig för då på något sätt, frågade vi också. Ja svarade de, som tjej tänker man sig alltid för. På kvällen, alltså? Nej, som tjej är man alltid på vakt, även på morgonen när man går till skolan. Man tittar sig runt så att inte bilar stannar och så. Tjejjerna berättade också att de aldrig går längs med parken i öst-västlig riktning utan tvärs över.

Figur 6 Sockenplan, vy mot tunnelbanestation, platsbesök 2018-03-26

Häradsdomaren, platsbesök 2018-03-26

Figur 7 Friliggande gång- och cykelväg mellan Hemmansvägem och Sockenvägen (vy från norr)

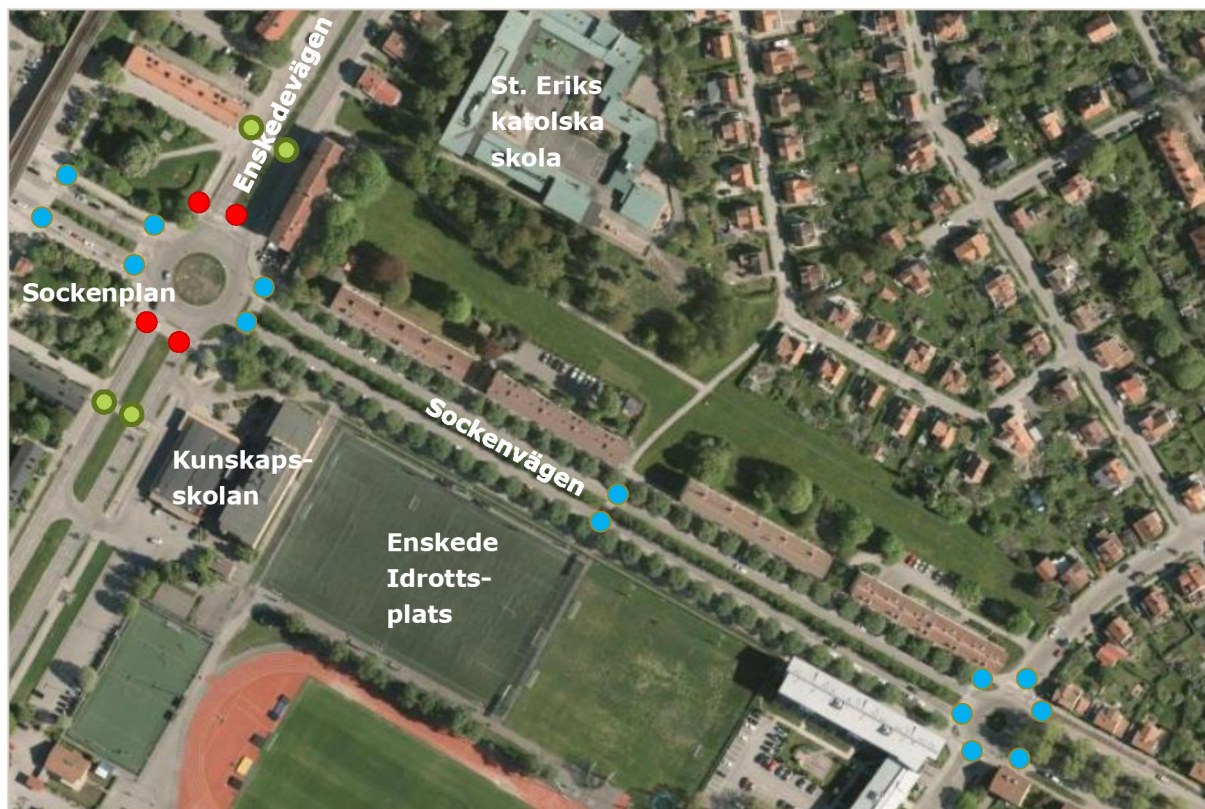
Figur 8 Gångväg mellan Enskedevägen och gång- och cykelvägen Sockenvägen-Hemmansvägen (vy från S:t Eriks katolska skola)

Figur 9 Gångväg längs med S:t Eriks katolska skolas fasad mot Häradsdomaren (vy från Öst)

Figur 10 Häradsdomaren sett från Öster, gräsyta med stig

Förutsättningar för barn att kunna ta sig fram på egen hand

Det finns separerade gång- och cykelstråk mellan Häradsdomaren och T-banestation. Passagerna över Sockenvägen är hastighetssäkrade, med upphöjning. Passager över Enskedevägen ligger i direkt anslutning till den tvåfiliga cirkulationsplatsen i korsningen med Sockenvägen, vid Sockenplan, vilket ger en viss naturlig hastighets-sänkning för inkommande trafik. Norr om cirkulationsplatsen, strax söder om S:t Eriks katolska skola, finns ett signalreglerat övergångsställe (se Figur 11 nedan).

TECKENFÖRKLARING

- GC-passage med hastighetssäkring (upphöjning)
- GC-passage utan hastighetssäkring
- Övergångsställe, signalreglerat

Figur 11 Gång- och cykelpassager i närområdet till Häradsdomaren

Bilaga 2 Sammanfattning av intervjuer - Jämställdhetsperspektiv

Nedan återfinns en sammanfattning det som framkom ur ett Jämställdhetsperspektiv beträffande tillgänglighet till attraktiv utemiljö och förutsättningar för att för resande med gång, cykel och kollektivtrafik, i de intervjuer som genomförts med representanter från S:t Eriks katolska skola, stadsdelsförvaltning och boende i närområdet. I de fall texten endast utgår ifrån ett särskilt perspektiv som exempelvis personalen vid S:t Eriks katolska skola har detta angivits i underrubriken.

Förutsättningar för resande med gång, cykel och kollektivtrafik

Det finns bra förutsättningar för att både cykelpendla och pendla med kollektivtrafik från och till området. Närheten till centrala Stockholm och bra cykelvägar och en god kollektivtrafik lyfts särskilt fram i intervjuerna. I intervjuerna framgår det att många reser till och från området med kollektivtrafik samt att det också finns flitiga cyklister. En hel del åker också bil, framför allt de som arbetar lite längre bort eller i närområdet.

Många barn går och cyklar till skolorna i närområdet. Sockenvägen upplevs dock inte som trafiksäker, vilket kan göra att många föräldrar väljer att följa sina barn till skolan, på väg till tunnelbanan eller att skjutsa dem i bil.

Personal vid S:t Eriks katolska skola

Det är flera i personalen på skolan som bor i närområdet. Hur personalen tar sig till skolan skiljer sig inte mellan män och kvinnor. De som bor nära cyklar eller tar bilen och de som bor längre bort tar kollektivtrafik eller bil. Det varierar också mellan olika dagar.

Attraktiv utemiljö

Häradsdomaren

Det är svårt att hitta liknande parker som Häradsdomaren med öppen yta. Hundägare rastar här sina hundar i parken och föräldradiga, framför allt kvinnor, promenerar. Parken är en liten oas i området och är enligt flera av de intervjuade värdefull för de som bor i närområdet.

Stadsdelsförvaltningens representant menar att slänten ner mot parken från S:t Eriks katolska skola i stor utsträckning används av barn och ungdomar under dagen, medans gräsytan troligen används i mindre utsträckning. De lite yngre spelar boll och leker, de äldre undviker de större öppna ytor och är mer i slänten. Generellt sett så nyttjar flickor den här typen av plaster i större utsträckning än mer organiserade ytor.

Närområdet

I väster ligger Vårflodsparken som är en mycket omtyckt och välbesökt park. I parken kan många olika former av aktiviteter som att träna i utegym, löpträna, spela fotboll, basket och leka. I parken finns både pulkabacke och plaskdamm samt större gräsytor. Det finns ett mycket stort engagemang i parken från boende i närheten. Parken nyttjas av både boende och idrottsklubbar. Även Margaretparken och Triangelparken (en lekplats) är välbesökta.

Det finns generellt få lekplatser för yngre barn i området. Stadsdelsförvaltningen får dock in få önskemål om dessa typer av parker, vilket kan bero på att många boende själva har tomter där barn kan leka och därmed inte känner ett behov av att efterfråga detta. En

småbarnslekplats planeras dock i området enligt representanten från Stadsdelsförvaltningen.

Enskede Idrottsplats är en populär målpunkt i området. Enskede IK:s anläggning är välanvänd och nyttjas mycket. Skogspartier norr om idrottsparken Enskede Idrottsplats används för träning och uppvärmning av Enskede IK.

Trygghet och säkerhet

Det finns inga indikationer på att något sticker ut vad gäller otrygghet och säkerhet i området. Stadsdelen får generellt in anmälningar om att människor känner sig otrygga på gång- och cykelvägarna genom parkerna, men inte för området kring Häradsdomaren. Det är ett öppet område med mycket folk i rörelse. I intervju med boende lyfts attribut som barnvänligt, härligt, trivsamt och småskaligt.

Vi upplever utifrån intervjuerna inte att människor hindras i att vardagsliv av upplevelsen av att området skulle vara otryggt, tvärtom får vi en bild av en idyll, en småstad i storstaden där man kan låta barnen vara ute och leka på egen hand.

Häradsdomaren som specifik plats upplevs inte som otrygg. Det ligger många hus runt parken från vilka det finns en god insyn i parken. Ingen av de intervjuade har observerat någon skillnad mellan hur män och kvinnor använder parken. Inte heller om användningen skiljer sig mellan könen vid olika tidpunkter på dygnet. Vid en direkt fråga, i intervju, till en kvinnlig boende om hon skulle gå genom parken sent på kvällen om det var närmaste vägen dit hon var på väg, så var svaret ja. Inte heller de tonårsflickor i möte i parken en kväll i mars upplevde den som otrygg. Nej, här känner man ganska många människor, var deras svar.

Kring Margaretaparken ligger mycket villor. Parken är uppvuxen med mycket belysning. Man har inte haft problem med häng i parken. Boende är mycket engagerade i flera av parkerna i området, de ses som en förlängning av de egna tomterna.

Tunnelbanestationer är generellt otrygga, men stationen vid Sock-enplan är det inte så mycket problem kring, tvärtom. Det är välbefolkat område med idrottsplats, skolor, affärer etc.

Det kan vara lite stökigt kring Enskede Idrottsplats, men det handlar framförallt om enskilda incidenter. Idrottsplatsen används som häng, men det är samtidigt väldigt mycket folk i rörelse där vilket skapar en trygghet.

Ett uteklassrum med vindskydd finns på höjden vid Enskede hoppbacke. Detta har tyvärr blivit ett tillhåll för ungdomar och alkoholister.

Strax norr om idrottsplatsen ligger en förskola med lekplats som blivit ett tillhåll på kvällstid då det inte bor någon i närheten. Platsen används endast under dagtid av barnen.

Utifrån ett trafiksäkerhetsperspektiv lyfts att föräldrar boende i Gamla Enskede till viss del väljer Enskedeskolan före Enskedefältets skola på grund av trafiksituationen. Man vill undvika att barnen ska behöva korsa Sockenvägen, där man upplever att hastigheterna är höga.

Brottsstatistiken för inbrott i bostad är lite högre i Enskede gård-området. Detta är också det enda som man uttrycker oro för som boende.

Åsikter och önskemål i det fortsatta arbetet

I intervjuerna uttrycks en önskan om att i möjligaste mån spara så stora sammanhängande grönytor som möjligt.

Spontanidrott för vuxna efterfrågas av boende i området, det är viktigt hur man utformar dessa ur ett jämställdhetsperspektiv.

Enskede Idrottsplats inbjuder till mer organiserade aktiviteter.

Boende i området vill ha ett utegym. Man hade tänkt bygga ett på platsen för den aktuella detaljplanen men nu är planen att anlägga en motionsslinga längs idrottsplatsen och ha gymredskap längs med den.

Det finns ett äldreboende i närheten av Enskede Idrottsplats. Boende här har klagat på att marken i området är ojämn.